Plan wynikowy z wymaganiami edukacyjnymi przedmiotu edukacja zdrowotna dla klasy III szkoły ponadpodstawowej

Temat	Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:
VIII. Internet i profilaktyka uzależnień					
1. Bezpieczne korzystanie z internetu: ochrona prywatności i sharenting	– wie, że dane osobowe i wizerunek w internecie wymagają ochrony, – potrafi podać prosty przykład zagrożenia związanego z udostępnianiem zdjęć w sieci.	– wyjaśnia podstawowe sposoby ochrony prywatności w internecie, – podaje przykłady zasad bezpiecznego udostępniania danych i wizerunku.	– wyjaśnia zagrożenia związane z publikowaniem zdjęć i filmów bliskich osób w sieci, – analizuje konsekwencje sharentingu dla dzieci i młodzieży.	– proponuje i uzasadnia konkretne działania ograniczające ryzyko naruszenia prywatności w internecie, – ocenia własne nawyki dotyczące udostępniania danych i wizerunku w sieci.	– samodzielnie opracowuje poradnik lub prezentację o bezpiecznym korzystaniu z mediów społecznościowych dla młodszych uczniów, – analizuje wybrane regulaminy platform pod kątem ochrony prywatności użytkowników.
2. Dezinformacja w sieci: jak rozpoznać fake newsy?	– wie, czym jest fake news, – potrafi podać prosty przykład fałszywej informacji w internecie.	– wymienia rodzaje dezinformacji i wyjaśnia pojęcie fake news, – wskazuje proste sposoby sprawdzenia wiarygodności informacji.	– odróżnia misinformację, dezinformację i malinformację, – wyjaśnia mechanizmy sprzyjające rozpowszechnianiu fałszywych treści w mediach cyfrowych, – stosuje podstawowe zasady weryfikowania treści.	– omawia korzyści i zagrożenia związane z rozwojem sztucznej inteligencji, w tym zjawisko deepfake i spersonalizowanej dezinformacji, – ocenia wiarygodność informacji przed jej dalszym udostępnianiem, korzystając z narzędzi fact-checkingowych.	– samodzielnie przeprowadza analizę fact-checkingową wybranej informacji krążącej w sieci i dokumentuje proces weryfikacji, – przygotowuje materiał edukacyjny uczący rówieśników rozpoznawania dezinformacji, w tym treści generowanych przez AI.
3. Jak reklama wpływa na zdrowie?	– wie, że reklama może wpływać na decyzje dotyczące zdrowia, – potrafi podać prosty przykład reklamy używki.	– wyjaśnia, na czym polega wpływ reklamy na decyzje zdrowotne, – podaje przykład ukrytej promocji produktu w mediach.	– rozpoznaje marketing szeptany, lokowanie produktu i ukrytą promocję używek w mediach społecznościowych, – omawia rolę influencerów w kształtowaniu zachowań zdrowotnych.	– ocenia, w jaki sposób dezinformacja i przekaz marketingowy mogą wpływać na ocenę ryzyka zdrowotnego, – wskazuje i analizuje przykłady łączenia używek z atrakcyjnym stylem życia w reklamie.	– samodzielnie analizuje wybraną kampanię reklamową lub treść influencerską pod kątem ukrytej promocji używek i przygotowuje jej krytyczne omówienie.
4. Uzależnienia: rodzaje, mechanizmy i profilaktyka	– wie, czym jest uzależnienie, – potrafi podać przykład uzależnienia fizycznego i behawioralnego.	– omawia mechanizm uzależnienia i wymienia jego podstawowe objawy, – podaje przykłady sytuacji ryzykownych prowadzących do uzależnień.	– ocenia własne zachowania pod względem potencjalnego ryzyka uzależnień fizycznych i behawioralnych, – omawia sytuacje, w których należy podjąć leczenie uzależnień, i wskazuje różne tryby leczenia.	– wyjaśnia koncepcję redukcji szkód i jej znaczenie w profilaktyce oraz ograniczaniu następstw uzależnień, – argumentuje znaczenie wczesnej reakcji i szukania profesjonalnej pomocy.	– przygotowuje projekt lub kampanię profilaktyczną dotyczącą wybranego rodzaju uzależnienia, – samodzielnie wyszukuje i opracowuje informacje o dostępnych formach leczenia i wsparcia w uzależnieniach.
5. Prawo a substancje psychoaktywne: co warto wiedzieć? (temat fakultatywny)	– wie, że posiadanie i obrót substancjami psychoaktywnymi są regulowane prawem.	– wskazuje przykład zakazu prawnego dotyczącego jednej substancji psychoaktywnej.	– wyszukuje przepisy prawne dotyczące zakazu posiadania środków psychoaktywnych, – wskazuje regulacje prawne dotyczące handlu tymi substancjami.	– analizuje konsekwencje prawne łamania zakazów związanych z obrotem i używaniem substancji psychoaktywnych, – ocenia rolę prawa w ograniczaniu ryzyka zdrowotnego i społecznego.	– samodzielnie opracowuje zestawienie przepisów prawnych dotyczących substancji psychoaktywnych istotnych dla młodzieży wraz z konsekwencjami ich łamania.
6. FOMO, JOMO i przeciążenie informacyjne: jak zachować równowagę? (temat fakultatywny)	– wie, czym jest przeciążenie informacyjne.	– wyjaśnia, na czym polega zjawisko FOMO, – podaje prosty przykład jego wpływu na codzienne funkcjonowanie.	– omawia zjawisko JOMO i porównuje je z FOMO, – analizuje wpływ obu zjawisk na codzienne funkcjonowanie.	– proponuje i uzasadnia konkretne sposoby zachowania równowagi między korzystaniem z internetu a innymi obszarami życia, – ocenia	– samodzielnie opracowuje i testuje na sobie plan „cyfrowego detoksu” i dokumentuje jego efekty.

Temat	Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:
				własne nawyki cyfrowe pod tym kątem.	
IX. System ochrony zdrowia					
1. Prawa pacjenta w Polsce: jak je znać i egzekwować?	– wie, że pacjentowi przysługują określone prawa, – potrafi podać przykład jednego prawa pacjenta.	– wymienia podstawowe prawa pacjenta, – wskazuje instytucję odpowiedzialną za ich ochronę (Rzecznik Praw Pacjenta).	– opisuje sposoby reagowania na naruszenie praw pacjenta, – omawia rolę dowodów naukowych i badań klinicznych w profilaktyce oraz terapii chorób.	– omawia zasady udziału w badaniach klinicznych, w tym znaczenie świadomej zgody uczestnika, – omawia podstawowe założenia standardów opieki okołoporodowej i argumentuje ich znaczenie dla bezpieczeństwa matki i dziecka.	– samodzielnie opracowuje przewodnik po prawach pacjenta i sposobach ich egzekwowania, przydatny dla rówieśników i ich rodzin, – wyszukuje i analizuje przykłady interwencji Rzecznika Praw Pacjenta.
2. Jak korzystać z systemu ochrony zdrowia w Polsce?	– wie, że w Polsce istnieją różne formy opieki zdrowotnej, – potrafi wskazać przykład placówki (np. przychodnia).	– wyjaśnia, czym różni się POZ od AOS, – podaje przykład sytuacji wymagającej kontaktu z NiŚOZ.	– rozpoznaje, do jakiego rodzaju świadczenia należy zgłosić się w zależności od potrzeb zdrowotnych, – wyszukuje podmioty lecznicze świadczące potrzebne usługi.	– rozróżnia sytuacje wymagające kontaktu z POZ, NiŚOZ, AOS, szpitalem lub SOR i uzasadnia wybór właściwej formy pomocy, – ocenia konsekwencje niewłaściwego korzystania z poszczególnych form opieki (np. nadużywania SOR).	– samodzielnie opracowuje praktyczny przewodnik „gdzie się zgłosić” dla rówieśników, uwzględniający różne sytuacje zdrowotne, – analizuje dostępność placówek ochrony zdrowia w swojej okolicy.
3. Pierwsza pomoc a system ratownictwa medycznego	– wie, jaki numer telefonu wybrać w sytuacji zagrożenia życia, – potrafi podać prosty przykład sytuacji wymagającej wezwania pomocy.	– opisuje podstawowe sytuacje, w których należy wezwać zespół ratownictwa medycznego, – wymienia informacje, jakie należy przekazać dyspozytorowi.	– wyjaśnia zasady postępowania w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, – symuluje rozmowę z dyspozytorem medycznym, przedstawiając istotne informacje o problemie zdrowotnym.	– omawia przykłady nieuzasadnionego wezwania zespołu ratownictwa medycznego oraz nieuzasadnionego zgłoszenia się na SOR, – argumentuje znaczenie odpowiedzialnego korzystania z systemu ratownictwa medycznego.	– przygotowuje i prowadzi dla rówieśników warsztat lub symulację z zakresu zasad wzywania pomocy i podstaw pierwszej pomocy.
4. Leki, suplementy i samoleczenie: co warto wiedzieć?	– wie, czym jest samoleczenie, – potrafi podać prosty przykład leku dostępnego bez recepty.	– omawia podstawowe zasady stosowania leków bez recepty, – wyjaśnia różnicę między lekiem a suplementem diety.	– czyta ze zrozumieniem ulotki leków, zwracając uwagę na dawkowanie, przeciwwskazania i działania niepożądane, – omawia zasady dostępu do leków na receptę i bez recepty.	– wyjaśnia, czym jest opieka farmaceutyczna oraz kiedy i jak można z niej skorzystać, – omawia działania niepożądane najczęściej stosowanych leków dostępnych bez recepty i wie, jak na nie reagować.	– samodzielnie opracowuje poradnik dotyczący bezpiecznego samoleczenia i czytania ulotek leków, – analizuje i porównuje skład kilku popularnych suplementów diety pod kątem zasadności ich stosowania.
5. Telemedycyna i e-zdrowie: nowoczesne narzędzia pacjenta	– wie, czym jest e-recepta, – potrafi podać przykład usługi e-zdrowia.	– wyjaśnia, czym jest telemedycyna i e-zdrowie, – wskazuje podstawowe funkcje Internetowego Konta Pacjenta.	– wyjaśnia znaczenie e-recept, e-skierowań i elektronicznej dokumentacji medycznej, – wskazuje korzyści i ograniczenia cyfrowych narzędzi w ochronie zdrowia.	– rozumie znaczenie ochrony danych i bezpiecznego uwierzytelniania podczas korzystania z usług e-zdrowia, – ocenia wpływ cyfryzacji ochrony zdrowia na dostępność świadczeń.	– samodzielnie przygotowuje instruktaż korzystania z Internetowego Konta Pacjenta dla osób mniej biegłych cyfrowo (np. seniorów w rodzinie).
6. Badania diagnostyczne: jak się przygotować i współpracować z lekarzem?	– wie, że do niektórych badań trzeba się odpowiednio przygotować (np. być na czczo).	– wyjaśnia, jak przygotować się do wybranego badania diagnostycznego, – omawia podstawowe zasady	– opisuje sposób informowania lekarza o dotychczas stosowanym leczeniu, – analizuje znaczenie	– wskazuje i uzasadnia, jakie konsekwencje może mieć brak przygotowania lub niepełna informacja przekazana lekarzowi, –	– samodzielnie opracowuje listę kontrolną przygotowania do najczęstszych badań diagnostycznych oraz wskazówki

Temat	Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:
		przedstawiania dolegliwości lekarzowi.	współpracy pacjenta z lekarzem dla skuteczności diagnozy.	ocenia własną gotowość do świadomego uczestnictwa w procesie diagnostycznym.	dotyczące skutecznej komunikacji z lekarzem.